

عنوان مقاله:

کارکرد اجتماعی مدرسه در بخارا (سده های ۱۰ تا ۱۴ق)

محل انتشار:

پژوهشنامه خراسان بزرگ، دوره 12، شماره 43 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 14

نویسنده:

مصطفی عرب عامری - دانش آموخته دکتری، گروه تاریخ و تمدن ملل اسلامی، دانشکده الهیات، دانشگاه تهران، ایران

خلاصه مقاله:

با تاسیس سلسله شیبانیان (۱۰۰۷-۹۰۶ق/ ۱۵۹۹-۱۵۰۰م) در بخارا، مدرسه به عنوان محوری ترین رکن نظام تعلیم و تربیت اسلامی و همچنین به مثابه رکنی مهم در تربیت علما و نخبگان جامعه که از پیشینه درخشانی در ماوراءالنهر برخوردار بود، مورد توجه و حمایت خوانین اوزبک قرار گرفت. این حمایت صرفاً از جانب شیبانیان انجام نشد، از سوی حکومت‌های اشترخانی (۱۲۰۰-۱۰۰۷ق/ ۱۷۸۵-۱۵۹۹م) و مغتبت (۱۳۳۹-۱۲۰۰ق/ ۱۹۲۰-۱۷۸۵م)، که متعاقباً در این منطقه به قدرت رسیدند با شدت و ضعف دنبال شد. پژوهش حاضر در نظر دارد با استفاده از منابع تاریخی و آرشئولوژی و با رویکرد توصیفی-تحلیلی، به این پرسش پاسخ دهد که کارکرد اجتماعی مدرسه در بخارا در سده های ۱۰ تا ۱۴ق چه بوده است؟ دستاوردهای پژوهش روشن می‌سازد که طلاب علوم دینی که از اطراف و اکناف برای گذراندن دوره تحصیلات تکمیلی به بخارا می آمدند، پس از طی دوره تحصیل در بخش‌های مختلف اجتماعی و در مناصب مهمی چون صدر، شیخ الاسلام، قاضی کلان، امام جمعه و غیره منصوب و از این طریق علاوه بر رفع و رجوع امور اجتماعی، در هدایت و اثربخشی بر طبقات عامه جامعه تاثیرگذار بودند. جهت دهی نخبگان در جامعه بخارا به سمتی بود که مطامع نظام حاکم را تامین می نمود و حاکم اوزبک با انتصاب عالمان تربیت یافته در مدارس به مناصب مهم اجتماعی، درصدد تبلیغ و پیاده سازی ایدئولوژی نظام حاکم به دست این نخبگان بود.

کلمات کلیدی:

بخارا، عالمان دینی، کارکرد اجتماعی، مدرسه

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/2030457>

